

Tor Aspengren i Bryssel

Side 3

Falske toner fra aluminium

Side 3

Per Sundby:

Sosial tilbakegang i EEC

Side 4

Arbeidsfolk sier NEI til EEC

Side 4

Innspurten kommer nå!

Side 2

95 pst. mot EEC i Tyssedal

Direktørens EEC-propaganda får klart svar fra arbeiderne

I et intervju som ble slått stort opp i EEC-tilhengernes presseorganer, uttalte direktør Egil Kollenborg ved DNN Aluminium at bedriften ville gå under om Norge ikke kommer med i EEC.

Men direktøren har ikke klart å skremme arbeiderne. På et EEC-møte i forrige uke hadde 200 arbeidere møtt fram. Og i en avstemning var stemningen helt klar: Tre stemte for, syv unnløt å stemme, mens 190 stemte imot norsk EEC-medlemskap.

— Vi hadde invitert bedriftens tre direktører til dette møtet, forteller klubbformann John Anderson ved DNN Aluminium i Tyssedal.

— Ingen av dem møtte opp. Direktør Kollenborg var på ferie. Derimot møtte tre økonomer fra Høyskolen i Bergen og la fram materiale som en kommentar til direktør Kollenborgs dystre spådommer.

VI STOLER PÅ VÅRE EKSPERTER

— Og det materialet viste...? — At Kollenborg ikke på noen måte har forutsetninger for å uttale seg som han gjør. Vi har med disse eksperters hjelp prøvet Kollenborgs påstander og fått disse tilbakevist. Arbeiderne her på DNN stoler mer på ekspertene fra Høyskolen enn på Kollenborgs eksperter.

— Så Kollenborg har ingen begrunnet rett til å hevde at DNN går under om Norge ikke blir EEC-medlem?

KOLLENBORG BRUKER ALLTID DISSE ARGUMENTENE

— Vi begynner etter hvert å kjenne disse uttalelsene fra Kollenborg. Han har alltid snakket om «bedriftens vanskelige stilling», «svake situasjon» osv. Det har gått som en rød tråd gjennom alt han har sagt når vi f. eks. har forhandlet om lønns-spørsmål med bedriften.

EEC-situasjonen er først blitt trukket inn i det siste.

— Avstemningsresultatet på møtet var overbevisende. Har det kommet noen kommentarer fra Kollenborg ennå?

— Nei, vi har ikke hørt noe hittil. Men ellers var ikke dette avstemningsresultatet overraskende. Vi kjente stemningen her på arbeidsplassen. De fleste av våre fagorganiserte er jo også medlemmer av Folkebevegelsen.

— På hvilken måte vil dere legge opp motstandsarbeidet fremover?

URAVSTEMNING FØR LO-KONGRESSEN

— Vi vil fortsette informasjons-kampanjen vi har drevet gjennom lengre tid, vi vil intensivere arbeidet i Folkebevegelsen, og det vil bli arrangert uravstemninger på de tre store bedriftene her i Odda; Zinken, Nitriden og Smelteverket.

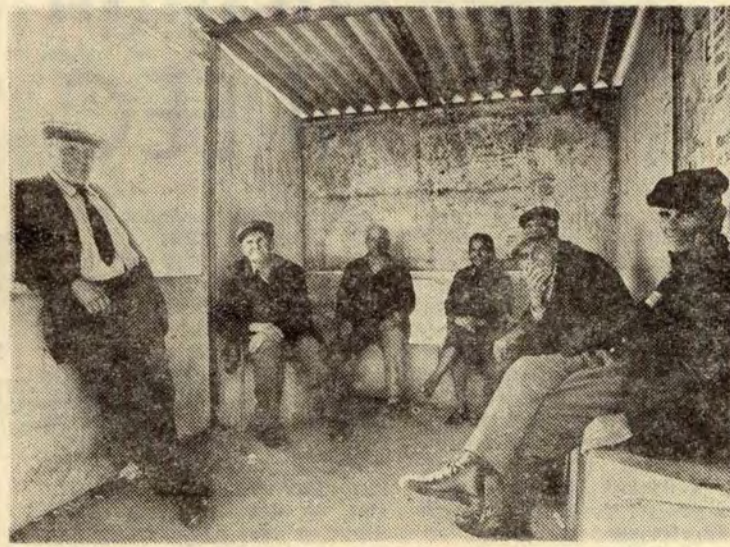
— Og avstemningen kommer før LO-kongressen?

— Det kan man være sikre på, sier klubbformann John Anderson.

Kynisk politikk i EEC

Over 2 millioner arbeidsledige

Bare gamle igjen på bussholdeplassen i Santa Ninfa. — EEC-utkant. Illustrasjon fra boka «Arbeidsfolk på flyttefot» av Hanisch og Vollan.

Arbeidsledigheten skaper store problemer i EEC-landene. Albert Coppe, som har ansvaret for de sosiale saker i Brusselkommisjonen, peker på som særlig skremmende at arbeidsledigheten også rammer landenes utkantområder, områder som man har forsøkt å «utvikle» ved hjelp av offentlige tiltak. I disse utkantområdene øker nå fraflyttingen sterkere igjen.

Ifølge Coppe er det de multinasjonale selskapene som har sterk innflytelse på hvor ny industri skal reises. På denne måte har de multinasjonale selskapene stor innflytelse på den generelle sysselsettingspolitik i EEC, hevder han.

Noen tall:

I Italia er det offisielle antall arbeidsløse 1.113.000, men det er store grupper som da ikke er regnet med.

Frankrike regner nå offisielt

med 400 000 arbeidsledige, men også her er grupper (bl. a. ungdom, algeriere og marokkanere) ikke regnet med. Myndighetene erkjenner at tallet nok reelt kan settes opp med 50 prosent.

I Vest-Tyskland var i desember 269 800 registrerte arbeidsløse. Det regnes med at det blir 500 000 færre arbeidsplasser i løpet av 1972, men problemet søkes delvis «løst» ved å utvise tyrkiske og greske fremmedarbeidere.

Arbeidsledigheten i Nederland var i desember økt til 115 000 og det ventes fortsatt økning. Belgia viser også stigende tendens, i oktober var det 77 900 registrerte ledige.

I EEC-landene samlet var det i desember 1971 registrert over 2 millioner arbeidsløse.

Som medlem av EEC-blokken vil Storbritannia bidra sterkt til statistikken med sine 1.023.583 registrerte arbeidsløse.

TRYGGE ARBEIDSPLASSER

Redaktør: ERLING A. HANSEN

Red. sekr.: LISE WINTHER

Redaksjonskomité: Rolf Dahl, Kjell Fiskerud, Roald Halvorsen, Ragnar Kalheim.

Trykt i Morgenpostens Trykkeri

Arbeidsplassene trygges ikke i EEC

Egentlig har vel EEC-tilhengerne avskrevet bøndene, fiskerne og den øvrige utkantbefolkning som mål for sin propaganda. Disse gruppene holdning til EEC er så avvisende at det stort sett er spilt møye å søke å endre deres oppfatning. I stedet retter de alt sitt skyts mot dem som er sysselsatt i industrien hvor de tallmessig store gruppene er å finne. Innenfor disse næringsområdene er også de forhold som virker inn på sysselsetting mest uoversiktlige, og det gir kjærkomment spillerom for uvederheftig agitasjon. Gjennom den senere tid har vi da også opplevd en skremselpropaganda som vel må være uten sidestykke her i landet: Arbeidsplassene er i fare, bare medlemskap i EEC kan trygge dem.

Hvilke mystiske krefter som er i virksomhet i EEC og skaper denne tryggheten, blir vi naturlig nok ikke fortalt. Noen holdbar begrunnelse finnes da heller ikke. EEC-landene både har og har hatt arbeidsløshet av et omfang som vi her på berget ikke har kunnet tenke oss å tolerere i etterkrigstiden, kapitalkonsentrasjonen er umåtelig mye sterkere, og strukturrasjonaliseringen som følger den virker såvisst ikke mere hensynsfullt enn her. Nylig kunne vi også lese om proteststreik mot arbeidsløsheten der nede, og det tyder ikke akkurat på at arbeidstakerne i EEC-landene nyter særlig godt av den påståtte trygghet i sysselsettingen.

Også hos oss opplever vi fra tid til annen at enkeltbedrifter eller bestemte bransjer kommer i økonomiske vansker. Det skyldes endrede markedforhold og ny teknologi, blir vi fortalt. Fremragende flinke til å håndtere bedriftsnedleggelsene eller innskrenkningene har vi ikke vært, men hvorfor i all verden skulle vi bli så mye flinkere innenfor EEC? Om hovedprinsippene for vårt eget økonomiske system ikke adskiller seg fra EEC's, har vi dog søkt å få en viss styring med næringslivet. Den blandingsekonomi vi hevder å ha skapt, forutsetter at markedskreftene i noen grad underordnes samfunnsmessige hensyn. Dessuten har vi utviklet trygder og institusjoner på arbeidsmarkedet som i en viss utstrekning tar av støtet for dem som rammes. Ikke minst viktig er det at vi har en økonomi som er langt mere oversiktlig og håndterlig enn den vil bli som del av et kjempemarked. EEC's økonomiske system hviler som kjent på de tre prinsipper om fri kapitalbevegelse, fri etableringsrett og fritt arbeidsmarked. De krefter som driver fram sentraliseringen, kapitalkonsentrasjonen, strukturrasjonaliseringen og dermed usikkerheten i sysselsettingen, er med andre ord høytidelig slått fast i traktats form. Ved å innordne oss dette systemet trygger vi selvfølgelig ikke våre arbeidsplasser, vi tvertom øker utryggheten. Alminnelig, sunt folkevett er mer enn nok til å gjennomskue svindelagitasjonen. Derfor er den dømt til å mislykkes.

Innspurten kommer nå!

350 valgte representanter for over 100 000 fagorganiserte over hele landet, og 100 representanter for Arbeidernes Ungdomsfylking, Kommunistisk Ungdom og Sosialistisk Folkeparti

Ungdom, deltok i den faglig/politiske landskonferansen i Oslo 21.—23. januar 1972. Konferansen vedtok et faglig/politisk manifest som nå foreligger i særtrykk. Der heter det bl. a.:

«Norsk fagbevegelse er gått inn i en av de farligste og mest avgjørende konflikter i sin historie. Kampen mot norsk medlemskap i EEC må vinnes. Hvis ikke vil Romatraktaten bli bestemmende for utviklingen framover. Romatraktaten bygger på storfinansens, kapitalmaktens grunnleggende ønskemål: fri kapitalbevegelse, fri etableringsrett og såkalt «fritt arbeidsmarked».

Sammensmeltingen av norsk kapital med den kontinentale storkapitalen på Romatraktatens grunnlag vil hindre utviklingen av demokrati, enten nå dette er på den enkelte arbeidsplass, i kommunene eller på Stortinget. Et medlemskap i EEC vil være i strid med de beste tradisjoner i norsk arbeiderbevegelse. Motstand mot medlemskap betyr lojalitet til fagbevegelsens dyreste interesser.»

Manifestet tar utgangspunkt i arbeiderbevegelsens tradisjonelle hovedplattform i avsnittene:

HELE FOLKET I ARBEID BY OG LAND — HAND I HAND DEMOKRATI I HVERDAGEN ARBEIDERE I ALLE LAND — FOREN DERE!

På denne bakgrunn summerer manifestet opp vårt program i kampen mot norsk medlemskap i EEC. Manifestet avsluttes med appellen:

La oss derfor gå sammen i kampen mot EEC og la dette være signalet til en ny og sterkere innsats mot den maktkonsentrasjon og sentralisering vi er vitne til på alle områder — i Norge som i EEC. Denne utviklingen vil vi kjempe imot, også når folkeavstemningen er vunnet!

Studér manifestet! — Et virkelig handlingsprogram! Diskuter innholdet på arbeidsplassen og i fagforeningene.

Konferansen viste tydelig at arbeiderne og funksjonærene i vårt land mer og mer kjenner ansvaret som forsvarene av de beste tradisjoner i arbeiderbevegelsens og folkets historie.

Landsorganisasjonens sekretariat opptrådte bare få dager etter vår konferanse stikk i strid med medlemmenes interesser og meninger ved å anbefale norsk medlemskap i EEC. Vedtaket ble gjort mot formannen i Norsk Transportarbeiderforbunds stemme. — Nicolaysen i Transporten var den eneste som forsto hvor

Dirigentbordet, fra v.: Kjell Fiskerud, Øystein Larsen og ove Larsen. På talerstolen den svenske riksdagsrepresentant Doris Hävik, (Sosialdemokratene). Bilde fra landskonferansen.

den kursen ville ende. Vi tror medlemmene i hans forbund vil forstå å verdsette ham for mans mot!

Men hva med Aspengrenene, — hvor lenge kan de fortsette å ture fram i blind naivitet? — Ser de ikke bedriftsavstemningene og alle fagforeningsvedtakene?

FAGLIG KONFERANSE I BERGEN

Lørdag den 11. mars arrangerer faglig utvalg i Bergen en større konferanse mot EEC-medlemskap for fagforeninger og klubber i området. Konferansen er en videreføring av landskonferansen i Oslo i januar og vil konkret ta for seg virksomheten på arbeidsplasser og i fagforeninger der.

HVILKE OPPGAVER STÅR I FORGRUNNEN?
Diskusjonen på landskonferansen viste klart veien i arbeidet videre på arbeidsplassene og i fagforeningene. Hovedoppgavene kan sammenfattes slik:

1. Studer Folkebevegelsens materiale om hva EEC-medlemskap innebærer.
2. Spre avisene Trygge arbeidsplasser og EEC-nytt. Bruk Manifestet.
3. Diskuter med dine arbeidskamerater på jobben og i fagforeningen. Pass hele tiden på å bevare en kameratslig tone og opptre saklig på møter og i samtaler.
4. Bevegelsen må organiseres! — Ta kontakt med Folkebevegelsens Faglige Utvalg og lokalutvalgene.
5. Tegn nye medlemmer på arbeidsplassene.
6. Organiser bedriftsavstemninger på temaet JA eller NEI til EEC.
7. Vær med i organiseringen av distriktskonferanser og yrkesmøter.

Mistillit til EEC

Stortingsmann Aslak Versto (A), Telemark, sier:

— I dag blir det sagt at vi må ha tillit til EEC, men eg må vedgå at eg ikkje har det. Eg har ikkje tillit til det systemet EEC bygger på, avdi det er eit for kapitalistisk system med bl. a. fri kapitalbevegelse, som det heiter, fri etablering, fritt arbeidsmarked o. s. v.

Denne kapitalistiske frihet har aldri vore arbeidarane sin ven, og det er ingen ting å undrast over at eit parti som Høyre alltid har vore ein varm tilhengar av dette system.

1. MAI

Om to måneder har vi 1. mai. Sørg for at denne dagen blir en mektig mønstring i kampen for å holde vårt land utenfor EEC.

Studer den utsendte parolen fra LO: Samarbeid og felleskap. De som har klekket ut parolen har ikke våget å si det de mener: Samarbeid og felleskap innenfor EEC.

Vi sier: Samarbeid og felleskap. — Ja! — Men utenfor EEC!

Folkebevegelsens faglige utvalg er i full gang med årets 1. mai-forberedelser.

Klagekoret fra aluminium lyder falskt

Driftsoverskudd 100-200 mill. EEC's tollbelastning 40 mill.

Fra ledende industrihold skremmes det med at arbeidsplassene kan komme i fare om Norge ikke blir medlem av EEC. Dette er fullstendig uholdbare påstander.

La oss ta for oss situasjonen i aluminiumsindustrien. Norsk aluminiumsindustri har i 1960-åra i særlig grad satset på EEC-markedet, til tross for EEC-tollen på aluminium. Norske bedrifter har klart seg svært godt i konkurransen, selv med denne tollbelastningen.

Hva skjer med tollforholdene om vi blir stående utenfor EEC? Dersom vi ikke får en handelsavtale med EEC, skjer det naturligvis ingenting i vårt forhold til EEC. Vår eksport belastes med toll — som før. Vår konkurransevne overfor våre hovedkonkurrenter — som nettopp befinner seg i det nåværende EEC — er dermed naturligvis usvekket.

Står vi utenfor EEC, er det til og med sannsynlig at vi får en frihandelsordning som etter en overgangsordning gir oss tollfri adgang til EEC. Overgangstida kan rett nok komme til å bli en del lengre enn de fem års overgangstid vi ville fått som medlem. I skrivende øyeblikk synes det som om det kan bli snakk om en 8 års overgangstid for tollfrihet når det gjelder metaller ved en frihandelsordning.

En mindre del av vår eksport av aluminium går til Storbritannia og andre EFTA-land som kanskje kommer med i EEC. Hittil har vi eksportert tollfritt til disse landene. Om vi ikke blir medlem av EEC, vil vi kunne få en viss tollbelastning på denne eksporten, maksimalt av størrelse 40 mill. kr. Med en frihandelsløsning kan tollbelastningen på eksport til disse landene bli enda mindre, og kanskje helt unngås. I alle fall vil tollene falle bort etter overgangstidas slutt.

Følgende momenter vil ytterligere understreke hvor lite tollproblemet vil være, selv i overgangsfasen til en frihandelsordning:

— Aluminiumsindustrien har tålt prissvingninger på 50 % siste tiår, mens den største tenkelige økning i tollbelastning på 40 mill. kr. som industrien kan komme til å oppleve, bare tilsvarende 2 % prisnedgang.

— Det samlede driftsoverskuddet i aluminiumsindustrien har i seinere år ofte vært vel 200 mill. kr., bortsett fra nedgangsåret 1971, da det fremdeles var over 100 mill. kr.! Selv under svake konjunkturer har altså industrien ingen vansker med å betale noen ganske få titalls millioner kr. i økt tollbelastning, om dette skulle bli nødvendig i noen år.

— En god del av en slik tollbelastning vil ventelig norske bedrifter slippe å betale selv: De fleste aluminiumsbedrifter i Norge tilhører internasjonale aluminiumskonserner. De norske bedriftene får råstoff fra sine moderkonsern og leverer i stor utstrekning metallproduksjonen til konsernens videreforedlingsbedrifter i utlan-

Generaldirektør Michelet og ASV tåler å stå utenfor EEC.

det. Konsernene vil gjerne finne det gunstig å fordele en slik tollbelastning på flere produksjonsledd. F. eks. kan konsernet la bedrifter som mottar norsk aluminium betale en noe høyere pris på metallet, for å ta noe av byrden. En byrde som for øvrig er lite merkbar for internasjonale konserner av den typen det her er snakk om! Kort sagt: Hverken på kort eller lang sikt er toll noe problem. Norsk nei til EEC vil ikke medføre tollvirkninger som setter arbeidsplasser i fare!

EEC-MEDLEMSKAP VIL SKAPE PROBLEMER FOR ALUMINIUMSINDUSTRIEN

Aluminiumsindustrien har i Norge nytt godt av en offentlig subsidiering av kraftprisen, som har gjort disse prisene usedvanlig lave. Den eneste grunnen til at vi har aluminiumsproduksjon i Norge er nettopp disse lave strømprisene. Det er alvorlig fare for at strømprisene vil gå opp om Norge blir medlem av EEC. Dette skyldes dels at EEC's høyere rentenivå vil føre til at det blir dyrere å utbygge norsk kraftproduksjon, dels at vi neppe kan regne med at EEC vil akseptere vår faktiske subsidiering av hele vår kraftkrevende industri via våre lave strømpriser. Dette er problemer av helt andre dimensjoner enn de som har med toll å gjøre.

EEC-MEDLEMSKAP VIL OVERHODET IKKE FREMME VIDEREFOREDLING AV ALUMINIUM I NORGE

Det har vært hevdet at norsk EEC-medlemskap er en forutsetning for en utbygging av en videreforedling av aluminium til halv- og helfabrikata i Norge. Det hen-

vises da til den høye tollene som EEC har på slike produkter.

Igjen får vi da bare først henviser til at en frihandelsordning vil gi Norge tollfri adgang til EEC etter en overgangstid.

Langt viktigere: Utenlandske storkonserner har i dag kontroll over mesteparten av vår aluminiumsindustri. Det er dermed ikke vi, men disse selskapene som bestemmer om det skal utbygges noe videreforedlingsproduksjon her i landet med sikte på eksport til EEC-markedet. Desverre er det slik at disse storkonsernene ikke har særlig interesse av dette. De vil heller legge slike produksjonsanlegg i nærheten av de store europeiske markedene, og dessuten er det i dag så stor overkapasitet i eksisterende europeiske anlegg at noen særlig utbygging neppe overhodet kan komme på tale de nærmeste år. De utenlandske selskapene kan tenkes å utbygge videre den videreforedlingsindustri som hovedsakelig selger i Norge, men her betyr naturligvis norsk EEC-medlemskap ingenting.

Tollfri adgang til større markeder hjelper oss lite når utenlandske storkonserner bestemmer om denne adgangen skal utnyttes, og de ikke er interessert i det.

EEC-PROFITTER LOKKENDE FOR BEDRIFTSEIERNE

De frie markedskrefterne i EEC øker nok mulighetene for de helt store fortjenestene i næringslivet, og er ventelig tillokkende både for de norske og utenlandske eierinteressene i aluminiumsindustrien. Skjønt de skulle ha liten grunn til å klage på det de har oppnådd hittil i Norge: Det kan f. eks. nevnes at Mosjøen aluminiumsverk ga sine norske og utenlandske eiere (Elkem og Alcoa) 90 pst. fortjeneste på den investerte egenkapitalen i 1969!

ARBEIDSPLASSENE TRYGGEST OM NORGE

HOLDER SEG UTENFOR EEC

I EEC-systemet rår imidlertid de frie markedskrefter også i vanskeligere tider for en næring i et medlemsland, og gjør arbeidsplassene utsatte og utrygge. Utrygge arbeidsplasser er en del av selve EEC-systemet.

Bare ved å stå utenfor EEC kan Norge føre en selvstendig økono-

misk politikk som bevisst tar sikte på å trygge arbeidsplasser mot blinde markedskrefter. Utenfor EEC kan vi — når det gjelder aluminiumsindustrien — holde fortsatt vesentlig lavere strømpriser enn andre land, og eventuelt frita eksportindustrier for visse betydningsfulle avgifter de i dag er belastet med, om de skulle komme ut i ekstremt vanskelige konjunktursituasjoner

Friheten til å føre en nasjonal økonomisk politikk gir oss altså bedre muligheter til å sikre arbeidsplassene i eksportnæringene våre. Når det gjelder aluminiumsindustrien er riktignok våre trygghetsmuligheter begrenset av at utviklingen i denne industrien i hovedsak bestemmes av utenlandske selskaper. Disse selskapene vil imidlertid utvilsomt tjene så godt på sine norske bedrifter i mange år framover, at de aller fleste arbeidsplassene i denne næringen skulle være trygge nok. I et langsiktig perspektiv kan imidlertid de utenlandske storkonsernene finne at fortjenestemulighetene vil bli bedre i helt andre deler av verden, som i utviklingslandene. På lang sikt kan dette bringe en del norske arbeidsplasser i fare.

Dette langsiktige problemet løser vi imidlertid ikke ved å melde oss inn i EEC! Tvert om, våre muligheter til å gripe inn overfor utenlandske selskapers disposisjoner reduseres ytterligere ved EEC-medlemskap. Vi vil videre da få oppleve at større deler av norsk næringsliv kommer under utenlandsk kontroll og prisgis utenlandske selskapers for-godtbefinnende.

Hvem vet best?

Tor Aspengren har sammen med LO-sekretariatet vært i Bryssel for å studere fagbevegelsens muligheter innenfor EEC. Det er ikke måte på hvilken optimisme som preger ham etter samtalen der nede. — Det er helt klart, sier han, at fagbevegelsen kan øve stor innflytelse på de beslutninger som fattes i EEC, dersom fagbevegelsen er aktiv og bruker de muligheter den har.

Det kan fagbevegelsen innenfor de nåværende EEC-land åpenbart ikke være. Generalsekretæren i det belgiske LO, A. Debunne, vurderer nemlig situasjonen slik:

— Når man i Belgia begynner med den politiske avgjørelse kan fagbevegelsen øve press og ha muligheter til forhandlinger og direkte innflytelse. I Europa blir avgjørelsen tatt uten noen slik konsultasjon eller debatt på forhånd. Belgiske statsråder reiser til Fellesskapets ministerrådsmøter uten noen forhåndskon-takt med fagbevegelsen. Dette

ville være en umulighet på det nasjonale plan. Realiteten er derfor, sier A. Debunne, at fagbevegelsen innen Fellesskapet i dag mister innflytelse fordi Fellesskapet kan ta avgjørelser uten engang å rådføre seg med fagbevegelsen.

— Det kan naturligvis sies, føyer han til, at man har Det Økonomiske og Sosiale Råd hvor fagbevegelsen er representert. Det må imidlertid sies at Rådet har liten innflytelse. Det er bare rådgivende og har i realiteten ingen makt over avgjørelsene.

Så vidt Debunne. For troverdighets skyld må tilføyes at hans uttalelser er sitert ordrett fra den rapport som ble utarbeidet etter LO/DNA's Europa-tur i 1970.

Spørsmålet som naturlig melder seg er dette: Hvem må forutsettes å ha best greie på hva han uttaler seg om, turisten Aspengren eller generalsekretæren for en landsorganisasjon som har arbeidet innenfor EEC fra starten av?

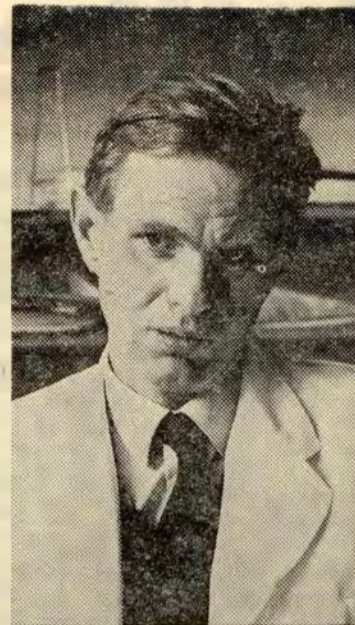
Per Sundby:

EEC-motstanden symbol på viljen til menneskelighet i samfunnsstyringen

Trygge arbeidsplasser betyr noe mer enn sikkerhet for at arbeidsplassene opprettholdes.

Trygge arbeidsplasser betyr også arbeidsforhold der en ikke risikerer å bli påført helseskader og psykiske problemer, og kort sagt, arbeidsplasser som inngir trygghet i ordets videste forstand. Romatraktatens mål er rask økonomisk og teknisk utvikling,

og en slik målsetting for utformingen av arbeidslivet har i liten grad skapt trygghet blant arbeidstakerne. Arbeidsmiljøer — som er utformet i Romatraktatens ånd — er ofte preget av et ubønnhørlig effektivitetskrav som kan kollidere med menneskenes yteevne og behov og resultatet blir yrkessykdommer, stress og helseproblemer av psykososial natur.

Professor Per Sundby

Vi har allerede store arbeidsmiljø-problemer i Norge. LO har nylig avsluttet en undersøkelse som tyder på at ca. 90 pst. av LO's medlemmer i «høy grad» eller i «noen grad» føler seg berørt av helse- og trivselproblemer i arbeidet. En tilsvarende undersøkelse i Sverige viste at 82 pst. av LO-medlemmene hadde helsebetyrninger på grunn av arbeidsforholdene, og 41 pst. var til og med i «høy grad» engstelig for helsa. I kjølvannet av strukturendringer, rasjonalisering og produktionsvekst oppstår nye helsemessige og sosiale problemer. Kravet til kunnskap, effektivitet og tempo og en økende strukturendring av mange arbeidsmiljøer som ofte tapper dem for deres menneskelige trivselsverdier, særlig i industrien, skaper en ny klasse av «tapere»: Eldre, ufaglærte og mennesker som har vanskelig for å omstille seg, henger ikke med lenger.

Professor i sosialmedisin Per Sundby, som er formann i Arbeiderpartiets sosialreformkomite, sier det slik til vår avis:

SNUBLER I UKONTROLLERT VELSTAND

— Sverige er et eksempel på de sosiale konsekvensene av en utvikling i Romatraktatens ånd. Som også USA er det. Disse to verdens rikeste land er i ferd med å snuble i sin egen ukontrollerte velstand idet de har opplevd en rask ekspansjon også av sine sosiale problemer. I begge lands større byer er nå opptil 10 prosent av befolkningen sosial-understøttet. Det er denne tendensen vi frykter vil bli forsterket ved medlemskap i EEC.

MER UFØRHET I EEC

Etter som utformingen av arbeidsmiljøene har den største betydning for de sosiale problemer som, totalt sett, oppstår i samfunnet, er det nærliggende å sette søkelyset

på den arbeidsmiljø-utvikling vi kan vente oss innen EEC. Om dette sier professor Sundby:

— Jeg mener at Romatraktatens hovedformål er å fremme den økonomiske og teknologiske utvikling raskest mulig, og dette vil etter min oppfatning øke virkningen av de uheldige konsekvenser vi ser i det moderne arbeidsliv. En kapitalistisk styrt samfunnsutvikling som den vi har innen EEC, vil føre til så raske endringer i arbeidslivet og på andre samfunnsområder, at det vil medføre sosiale problemer som, for eksempel, et raskt økende antall uføre i arbeidslivet.

MASKERT ARBEIDSLØSHET

Som den norske LO-undersøkelsen tyder på, har folk adskillig mer plager enn vi vanligvis tror. Sykefraværet øker, og vi får stadig flere utviklingsfenomener som manifesterer seg ved at stadig flere mennesker, både unge og gamle, vender samfunnet ryggen. Det er vår tids paradoks at alle problemer av denne type øker til tross for alle økonomiske framskritt. Dette har gitt stadig flere en mistanke om at det er oppstått en bredere kløft mellom det vi blir innbilt og forledet til å tro vi trenger av materielle produktionsgoder og det som er våre virkelige og menneskelige behov.

I moderne arbeidsliv regner en uten videre med at opptil 20 pst. av arbeidstakerne står i fare for å falle ut av arbeidslivet før de har oppnådd en rimelig alder for pensjonering. Hvis disse problemene ikke kan løses i arbeidsmiljøene, må de løses på den nest beste måten, nemlig sosialpolitisk. Det er den slags strukturell arbeidsløshet vi får om vi går inn i EEC. Den arbeidsløsheten vil maskeres under falske navn og svulmen- de sosialbudsjetter.

MENNESKET I KLEMME

Økende sosiale og psykiske problemer i arbeidslivet viser at mennesket er kommet i klemme mellom produksjonens mål, som er økt profitt, og fundamentale menneskelige behov.

Denne konflikten mellom produksjonens mål og menneskenes trivselsbehov vil alltid være til stede i et industrialisert samfunn. Men de menneskelige problemer i denne konflikt-situasjonen vil øke ved hurtige omlegginger som har profitt og produktionsvekst som eneste siktemål. Rasjonaliseringen og strukturendringene i arbeidslivet vil naturligvis gå sin gang om vi kommer inn i EEC eller ikke, men risikoen for hurtige omlegginger i produk-

sjonslivet vil øke innenfor EEC. Raske omforminger av deler av arbeidslivet vil ensidig ramme bestemte grupper som på forhånd er vanskelig stilt, de eldre, ufaglærte og de som har vanskelig for å omstille seg.

Blir vi derimot stående utenfor, har vi — i hvert fall hypotetisk — både politisk og

økonomisk selvråderett til å styre utviklingen. Det fundamentale problemet er at rask materiell velstand aldri skjer uten skadevirkninger. I siste instans vil vi stå overfor spørsmålet om å slakke av på den rent økonomiske velstandsøkningen for å verne om andre verdier.

MOTSTANDEN ET SYMBOL

— Jeg tror, fortsetter Sundby, — at det begynner å gå opp for stadig flere at materiell velstand alene ikke er velferdsskapende. EEC-motstanden er et symbol på viljen til å la andre hensyn enn de rent økonomiske styre samfunnsutviklingen. Spørsmålet om medlemskap er for meg et spørsmål om varig resignasjon eller ikke overfor en samfunnsutvikling som preges av de frie økonomiske og teknologiske krefters like frie spill med utformingen av samfunnet, av de miljøer vi skal leve og arbeide i.

Medlemskap kan bety et varig ekteskap med konkurranse-samfunnets ofte litt menneskefiendtlige grunntrekk. Derfor tror jeg medlemskap vil skape økende sosiale problemer, og at argumentasjonen om at vi må bli med for å få økonomiske midler til å løse disse problemene, er overflattisk.

Stemningen klar på arbeidsplassene:

Nei til EEC

Bedriftsklubben ved Christiania Spigerverk har anbefalt at LO's sekretariat reiser rundt på norske arbeidsplasser for å finne ut hva stemningen er der i stedet for å reise til Bryssel.

Nå skulle riktignok LO-ledelsen være i stand til å lodde stemningen på arbeidsplassene også ved å studere de utallige vedtak som er fattet, til dels med overveldende flertall mot EEC-medlemskap, blant ansatte i norske bedrifter. Til orientering nevner vi noen av de uttalelser som er kommet fra arbeidsplassene den se- neste tid:

Verkstedklubben ved Fredrikstad Mek. Verksted, med ca. 600 mann tilstede på møtet, vedtok enstemmig å slutte opp om flertallet i Jern og Metalls landsstyre som er gått imot medlemskap.

Bedriftsklubben på Standard Telefon og Kabelfabrik A/S har holdt EEC-møter med Ole David Koht Norbye, Knut Frydenlund, Olav Boye og Bjørn Tore Godal som innledere og fattet vedtak 22. februar mot medlemskap. Vel 73 prosent av stemmene ble avgitt mot medlemskap i EEC og vel 10 prosent var for, de øvrige stemte blankt.

Verkstedklubben ved Haugesund mekaniske Verksted holdt avstemning 23. januar. Resultat: 271

stemmer mot EEC, 63 stemmer for, 155 stemte «vet ikke» og syv stemte blankt.

Eidsvoll Trearbeiderforening behandlet EEC-saken på sitt årsmøte i februar og vedtok enstemmig å gå imot EEC-medlemskap.

Oslo Sporveisbetjenings Forening har holdt prøveavstemning. De avgitte stemmer fordelte seg slik: 76,4 % sa nei til medlemskap, 11,5 % ja, 11,3 % vet ikke.

De ansatte ved Strømmen Staal A/S har også tilkjennegjort en klar motstand når det gjelder tilslutning til EEC. Opptellingen av stemmesedler viste at 304 stemte nei, 41 ja og 103 stemte blankt.

Bryggeriarbeiderne ved E. C. Dahls bryggeri i Trondheim bekrefter den alminnelige tendens på arbeidsplassene med sin avstemning: 139 stemmer mot medlemskap, 17 for og 14 blanke stemmer.

Nordenfjeldske Papirarbeiderforening har ikke latt seg skremme av trusler fra bransjen. På årsmøtet i februar vedtok foreningen, mot én stemme, en resolusjon som går mot norsk medlemskap.

Murarbeidernes forening i Oslo har i et vedtak av 18. januar stad-

festet sitt tidligere standpunkt i EEC-saken. Foreningen er i full sving i kampen mot medlemskap gjennom spredning av aviser og annet materiale på byggeplassene i Oslo.

Fellesmøte av Oslo Bryggearbeideres forening og Havnepersonalets forening i Oslo startet informasjonsvirksomheten på havna med et diskusjonsmøte tirsdag den 22. februar. Stortingsmann Knut Frydenlund innledet for mens finansrådmann Bernt. H. Lund presenterte motstandernes syn. Avstemning om saken blir tatt opp på foreningenes respektive årsmøter senere i vinter. Begge foreninger var representert på landskonferansen i januar.

Kontor og bankfunksjonærenes forening i Oslo krever at LO sørger for å bringe objektiv informasjon fra deres side inn i debatten. Fra motstanderne innledet stortingsrepresentant Tove Pihl.

Pakker og sjåførgutta i Oslo Transportarbeiderforening krever uravstemning og bevilget 100 kroner til Folkebevegelsen.

Alle vedtak er vel begrunnet og kan i all korthet sammenfattes slik: at medlemskap i EEC er i strid med arbeiderbevegelsens målsetting i videste forstand.

KLIPP UT

Sendes til Folkebevegelsen mot medlemskap i EEC, postboks 515, Sentrum, Oslo 1. Postgiro 20 86 69.

Jeg ønsker medlemskap i Folkebevegelsen

Jeg ønsker tilsendt materiell fra Folkebevegelsen

Navn: .....

Adresse: .....

Poststed: ..... Tlf.: .....